

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Sprawozdanie stenograficzne z III posiedzenia Senatu
Rzeczypospolitej z dnia 07.05.1928 r.

Liczba stron oryginału

4

Liczba plików skanów

5

Liczba plików publikacji

5

Sygnatura/numer zespołu

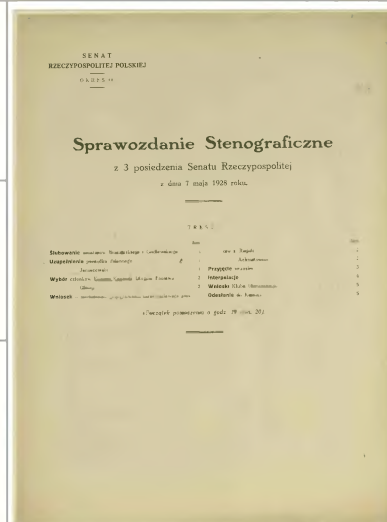
TR 060.004

Data wydania oryginału

1928

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

01 001
Digitalizacja

Sprawozdanie Stenograficzne

z 3 posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej

z dnia 7 maja 1928 roku.

TREŚĆ:

	łam		łam
Ślubowanie senatorów Brzezińskiego i Godlewskiego . . .	1	ciw s. Roguli	2
Uzupełnienie porządku dziennego	1	Achmatowicz	2
Januszewski	1	Przyjęcie wniosku	3
Wybór członków Komisji Kontroli Długów Państwa . . .	2	Interpelacje	4
Gliwiec	2	Wnioski Klubu Ukraińskiego	5
Wniosek o zawieszenie postępowania karno-sądowego prze-		Odesłanie do Komisji	5

(Początek posiedzenia o godz. 19 min. 20).

Ślubowanie senatorów Brzezińskiego i Godlewskiego.

Uzupełnienie porządku dziennego.

Wybór członków Komisji Kontroli Długów Państwa.

Wniosek o zawieszenie postępowania karno-sądowego przeciw s. Roguli.

Marszałek:

Otwieram posiedzenie. Protokół 1 posiedzenia uważam za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu zarzutów. Protokół 2 posiedzenia leży w biurze Senatu do przejrzenia. Jako sekretarze zasiadają senatorowie Gołuchowski i Kopciński. Listę mówców prowadzi s. Kopciński.

Przed porządkiem dziennym złożą ślubowanie następujący senatorowie: Brzeziński Tomasz i Godlewski Stanisław. Proszę p. Sekretarza o odczytanie roty ślubowania.

Sekretarz s. Kopciński (czyta):

„Ślubuję uroczyście, jako senator Rzeczypospolitej Polskiej, wedle najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego, jako całości”.

S. Brzeziński: Ślubuję.

S. Godlewski: Ślubuję.

Marszałek:

Zgodnie z zapowiedzią moją na ostatnim posiedzeniu, porządek dzienny został Panom zakomunikowany pisemnie. Obecnie na wniosek kilku klubów proponuję uzupełnienie tego porządku dziennego, mianowicie wniesienie jako punkt 3: sprawozdania Komisji Regulaminowej o wniosku senatorów z Klubu Ukraińsko-Białoruskiego o zawieszenie postępowania karno-sądowego przeciwko senatorowi Bazylemu Roguli.

S. Januszewski:

Proszę o głos w sprawie porządku dziennego.

Marszałek:

Głos ma s. Januszewski.

S. Januszewski:

Prosiłbym, ażeby odłożyć do następnego plenarnego posiedzenia Senatu punkt 1 porządku dziennego, to znaczy wybór czterech członków Trybunału Stanu z tego powodu, że kluby jeszcze się nie porozumiały dostatecznie co do kandydatów. Na miejsce tego punktu prosiłbym wstawić sprawę s. Roguli.

Marszałek:

Jest wniosek s. Januszewskiego, ażeby punkt 1 odłożyć do następnego plenarnego posiedzenia. Pro-

szę Senatorów, którzy są za tym wnioskiem, ażeby wstali. Większość — wniosek przyjęty.

Drugi punkt: wybór 2 członków i 1 zastępcy Komisji Kontroli Długów Państwa. Czy są jakie wnioski w tej sprawie? (S. Gliwic: W sprawie Komisji Kontroli Długów Państwa jest wniosek Komisji Skarbowo-Budżetowej. Komisja ta proponuje mianowicie senatorów Boguszewskiego i Januszewskiego jako członków Komisji Kontroli Długów Państwa i senatora Everta, jako zastępcę). Czy są jeszcze inne wnioski?

S. Thullie:

Prosimy o głosowanie kartkami.

Marszałek:

S. Thullie proponuje głosowanie kartkami. Czy Panowie się na to zgadzają? (Głosy: Prosimy.) Proszę pp. Sekretarzy o zajęcie się głosowaniem.

(P o g ł o s o w a n i u.)

Czy wszyscy Panowie Senatorowie oddali kartki? Wobec tego, że kartki oddane, proszę pp. Sekretarzy o obliczenie głosów.

(P o o b l i c z e n i u g ł o s ó w.)

Głosowało senatorów 95, białych kartek oddano 25, przeto ważnych głosów było 70. Absolutna większość stanowi 36. Otrzymali głosów, jako członkowie Komisji Kontroli Długów Państwa: s. Boguszewski 69, s. Januszewski 69. Jako zastępcy otrzymali głosów: s. Evert 69, s. Szarski 1 głos. Wobec tego są wybrani: s. Boguszewski i s. Januszewski 69, s. Januszewski 69. Jako zastępcy s. Evert, jako członek, s. Evert, jako zastępca.

Przystępujemy do załatwienia wniosku senatorów Klubu Ukraińsko-Białoruskiego o zawieszenie postępowania karno-sądowego przeciw s. Bazylemu Roguli.

Sprawa ta była oddana do Komisji Regulaminowej. Głos ma sprawozdawca tej komisji, s. Achmatowicz.

S. Achmatowicz:

Z polecenia Komisji Regulaminowej mam zaszczyt zreferować Wysokiej Izbie okoliczności sprawy, dotyczącej zgłoszonego wniosku.

Dnia 22 maja 1924 r. na wiecu w Nowogródku ówczesny poseł na Sejm, a obecnie obrany na senatora, Bazyli Rogula, wygłosił przemówienie wyraźnie antypaństwowego charakteru. Był za to oddany pod sąd i sąd sprecyzował faktyczną stronę, jako trzy oddzielne przestępstwa, które podpadają pod art. 129 kodeksu karnego.

Przyjęcie wniosku.**Interpelacje.**

Otóż sąd uznał za ustalone następujące przestępstwa: że podburzał ludność białoruską do odebrania województw północno-wschodnich od Polski, mówiąc, że na kresach nie powinno być żadnej Polski, tylko Białoruś, że przy pomocy Białorusi sowieckiej Białorusini wyzwolą się z polskiego regime'u, że dopną celu, jeśli nie drogą ewolucji pokojowej, to drogą rewolucji i kończąc swoje przemówienia krzyknął: niech żyje niezależna Białoruś!; secundo, że nawoływał do nieuległości i przeciwdziałania obowiązującym w Polsce ustawom przez niepłacenie podatków i wymierzonych kar, do uchylania się od powszechnego przymusu szkolnego, oraz do wypędzenia osadników wojskowych, którym Państwo nadało ziemię na kresach i tertio nawoływał do nienawiści pomiędzy ludnością białoruską a Polską, przedstawiając tę ostatnią jako gnębicielkę i wyzyskiwaczkę ludności białoruskiej.

Sąd okręgowy zbadał szereg świadków i na podstawie zeznań 8 świadków przyszedł do wniosku, że te trzy oskarżenia zostały całkowicie udowodnione. Stosując trzy części: 1, 3 i 6, art. 129 kodeksu karnego Sąd wymierzył s. Roguli łączną karę dwóch lat ciężkiego więzienia z pozbawieniem wszystkich praw. Po wydaniu wyroku sąd okręgowy zadecydował zaareztować Rogulę, żeby przeszkodzić mu w uchylaniu się od sądu i wymiaru kary. Na tę decyzję Rogula złożył skargę incydentalną do sądu apelacyjnego w Wilnie i sąd apelacyjny złagodził środek zapobiegawczy, zastępując bezwzględny areszt kaucją w wysokości 10.000 zł., której to kaucji Rogula nie zdążył złożyć i do dzisiejszego dnia jest w areszcie.

Komisja Regulaminowa po rozważeniu tej sprawy, najpierw była przekonana widocznie, że to jest zbrodnia, jednak po szczegółowym i głębokim rozważeniu okoliczności sprawy, mając na względzie, że jak widać z motywacji sądu okręgowego, Rogula w przeciągu 4 lat następnych swoim postępowaniem poprawnym zupełnie się zmienił, zaniechał wszelkiej przestępnej działalności i jak widać ze stosunku rządu sowieckiego Rogula jest przez niego ścigany, jako osoba, która z punktu widzenia Rosji bolszewickiej działa przeciw niej, — wobec tego Komisja Regulaminowa, widząc, że w ideologii s. Roguli nastąpił poważny zwrot, że są wątpliwości co do tego, czy on szczerze wygłaszał takie mowy, tembardziej, że w roku 1924 najbardziej panoszyła się ta akcja, niestety poselska, skierowana wyłącznie do zaskarżenia sobie popularności w masach — z tych wszystkich względów Komisja Regulaminowa zadecydowała postępowanie karno-sądowe względem senatora Bazylego Roguli zawiesić aż do wygaśnięcia mandatu.

Marszałek:

Jest wniosek Komisji Regulaminowej Senatu: Postępowanie karno-sądowe przeciwko senatorowi Bazylemu Roguli zawiesić aż do czasu wygaśnięcia mandatu senatorskiego.

Przystępujemy do głosowania. Proszę Panów Senatorów, którzy są za wnioskiem komisji, aby wstali. Stoi większość, wniosek jest przyjęty.

Porządek dzienny wyczerpany. Proszę p. Sekretarza o odczytanie interpelacji.

Sekretarz s. Kopciński (czyta):

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Sprawiedliwości w sprawie zastanowienia śledztwa przez Prokuraturę Państwową w Samborze przeciw Iwanowi Ortyńskiemu w Ortynicach pow. samborskiego.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Poczty i Telegrafów w sprawie nieprzyjęcia do służby funkcjonariusza Andrzeja Daszo.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie reaktywowania szkoły powszechnej w Milnie, pow. zborowskiego.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie odmawiania przez Bank Rolny pożyczek długoterminowych dla ludności rolniczej z powiatów, w których w czasie wojny światowej zniszczone zostały księgi tabularne.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie sprzecznego z ustawami wprowadzenia języka utrakwistycznego do szkoły powszechnej w gminie Hrusiatycze, pow. Bóbrka, woj. lwowskiego oraz sprzecznego z ustawami orzeczenia kuratorjum okręgu lwowskiego w tym samym przedmiocie.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie niewłaściwego postępowania kierownika szkoły powszechnej w Bykowie, pow. samborskiego, p. Franciszka Mareczka.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińsko-Białoruskiego do p. Ministra Robót Publicznych w sprawie bezprawnej ekshumacji zwłok prawosławnych z cmentarza prawosławnego w Baranowiczach i przeniesienia ich na cmentarz niemiecki.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Skarbu w sprawie nieprzyznania i niewypłacania dodatku letniskowego urzędnikom sądowym i skarbowym i nauczycielom w Zaleszczykach, woj. tarnopolskiego.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie zachowania się delegata starostwa w Tłumaczu, woj. stanisławowskiego, p. referendarza Tabęckiego w Tłumaczu przy wyborach zwierzchności gminnej w Pałahiczach pow. tłumackiego, woj. stanisławowskiego.

Interpelacja senatorów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie bezpodstawnego odwołania wyboru zwierzchności gminnej w Petryłowie, pow. tłumackiego, woj. stanisławowskiego przez p. referendarza Tabęckiego w Tłumaczu.

Wnioski Klubu Ukraińskiego.**Odesłanie do Komisji.**

Interpelacja senatora dr. Schreibera i tow. z Koła Żydowskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie sprzecznego z Konstytucją ogłoszenia konkursu przez starostę w Horodence.

Marszałek:

Interpelacje te prześlę p. Prezesowi Rady Ministrów. Proszę p. Sekretarza o odczytanie wniosków.

Sekretarz s. Kopciński (czyta):

Wniosek senatorów Klubu Ukraińskiego w sprawie ściągania podatków gruntowych od ludności

wiejskiej w miesiącach przedźniwnych od marca do sierpnia włącznie każdego roku.

Wniosek senatorów Klubu Ukraińskiego w sprawie doraźnej pomocy dla głodującej ludności rolniczej, nawiedzonej klęską gradobicia w pow. zborowskim.

Marszałek:

Obydwa te wnioski prześlę do Komisji Skarbowo-Budżetowej.

Przed zakończeniem posiedzenia pragnąłbym jeszcze zwrócić uwagę pp. Senatorów na konieczność zapisywania się na liście obecności, ażeby potem nie zachodziły nieporozumienia.

O terminie następnego posiedzenia, które odbędzie się prawdopodobnie za miesiąc, otrzymają pp. Senatorowie zawiadomienia.

Zamykam posiedzenie.

(Koniec posiedzenia o godz. 19 min. 55).